

УДК 330.341.424

Кузьменко О.Ю.
аспірант кафедри маркетингу
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського

АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ

RELEVANCE OF CREATION OF INDUSTRIAL PARKS IN UKRAINE

АНОТАЦІЯ

Досліджено нові перспективні можливості інвестиційної активності промисловості та регіонів. Визначено сутність індустріальних (промислових) парків, що дозволить здійснити промислову модернізацію країни та відновити конкурентоспроможність національного товаровиробника на ринку глобальних інвестицій. Розглянуто алгоритм створення та функціонування індустріальних парків. Наведено моделі управління індустріальними парками.

Ключові слова: індустріальний парк, керуюча компанія, промислове виробництво, інвестиційна активність, концепція, ініціатор створення.

АННОТАЦИЯ

Исследованы новые перспективные возможности инвестиционной активности промышленности и регионов. Определена сущность индустриальных (промышленных) парков, что позволит осуществить промышленную модернизацию страны и восстановить конкурентоспособность национального товаропроизводителя на рынке глобальных инвестиций. Рассмотрены алгоритм создания и функционирования индустриальных парков. Приведены модели управления индустриальными парками.

Ключевые слова: индустриальный парк, управляющая компания, промышленное производство, инвестиционная активность, концепция, инициатор создания.

ANNOTATION

New perspective possibilities of investment activity of industry and regions were investigated. The essence of industrial parks was determined. It will help to carry out industrial modernization of country and renew the competitiveness of national commodity producer at the market of global investments. The algorithm of creation and functioning of industrial parks was examined. The models of industrial parks management were provided.

Keywords: industrial park, managing company, industrial production, investment activity, conception, initiator of creation.

Постановка проблеми. В економіці сучасної України розвиток індустріальних парків створює нові можливості для розвитку промисловості і регіонів, зміцнення співпраці між підприємствами, інвесторами, органами місцевого самоврядування, інституціями економічного розвитку та іншими заінтересованими сторонами. Цей процес контролюється державою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням розвитку індустріальних парків займається Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України, а також Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. Значний внесок в аналіз досвіду функціонування індустріальних парків зробили В.А. Лушкін, О.О. Єгорова та ін. Але беручи до уваги мінливість економічної ситуації у країні, а також актуальність створення індустріальних парків, тема розкрита недостатньо.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Оцінюючи дане питання, доцільно звернути увагу на алгоритм створення та функціонування індустріальних парків в Україні та моделі управління ними.

Постановка завдання. Обґрунтування актуальності створення індустріальних парків в Україні, що дозволять здійснити промислову модернізацію країни та відновити конкурентоспроможність національного товаровиробника на ринку глобальних інвестицій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зростання кількості індустріальних парків у світі сьогодні відбувається з геометричною прогресією. Їх популярність обумовлена підвищенням інвестиційної активності в економіці, тому, що суть функціонування індустріальних парків полягає в залученні інвестицій, як правило, у виробництво високотехнологічної продукції. Додатковим джерелом інвестицій може бути держава, яка фінансує розвиток інфраструктури. Завдяки впровадженню індустріальних парків держава отримує можливість «субсидувати» інвестиційну діяльність, знижуючи реальні витрати бізнесу, що створює інвестиційний клімат, привабливий для іноземних інвесторів.

Індустріальні парки дозволяють здійснити промислову модернізацію країни та відновити конкурентоспроможність національного товаровиробника на ринку глобальних інвестицій.

Світова практика (наприклад індустріальні парки у Чехії, Польщі та Туреччині) показує, що:

- на 1 га площі індустріального парку припадає від 1,0 до 5,0 млн дол. США інвестицій.
- на 1 га площі індустріального парку створюють, як правило, від 20 до 50 робочих місць.

Прийнятий Верховною Радою України Закон «Про індустріальні парки» забезпечує правові та організаційні засади створення і функціонування індустріальних парків. Згідно із Законом, індустріальний парк – визначена ініціатором його створення відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою територія, в межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у галузі промислового виробництва, а також науково-дослідну – у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених цим Законом та договором про

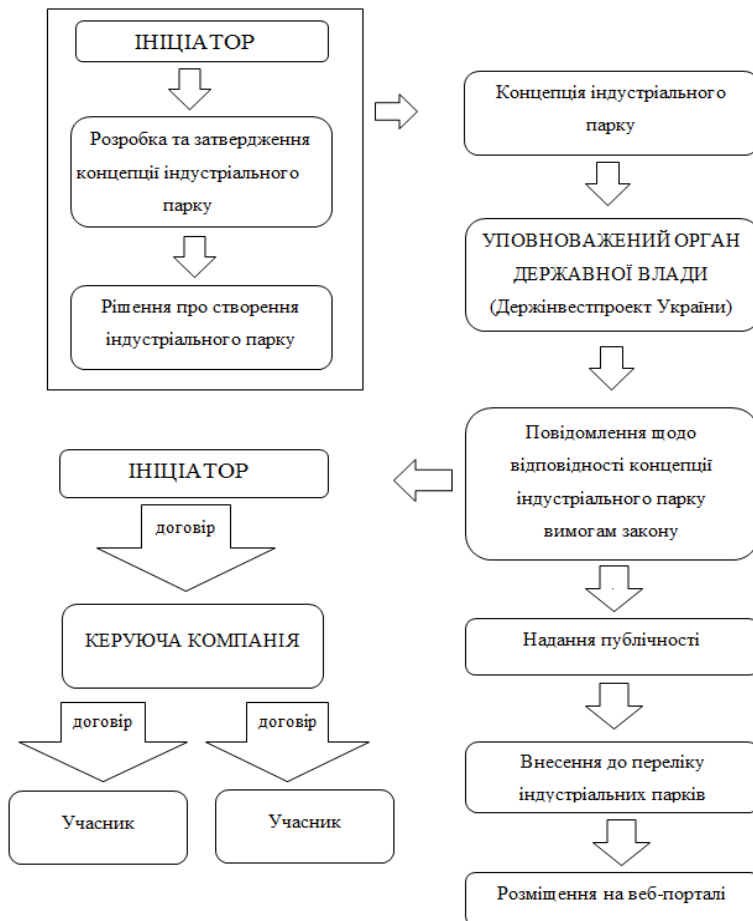

Рис. 1. Алгоритм створення індустріального парку

здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку [1].

Відповідно до Закону України, держава надає ініціатору створення індустріального парку фінансову підтримку на його облаштування.

Перевагами для учасників щодо започаткування виробництва в межах індустріального парку є:

- нульова ставка мита на обладнання та деталі до нього, які не виробляють в Україні та ввозять для облаштування індустріального парку;
- нульова ставка мита на устаткування, обладнання та деталі до них, що не виробляють в Україні та не є підактивними товарами, які ввозять учасники індустріальних парків для здійснення господарської діяльності у їх межах;
- звільнення від пайової участі в розвитку інфраструктури населених пунктів, на території яких створено індустріальний парк;
- державна підтримка облаштування (підведення інженерно-транспортної інфраструктури) індустріального парку;
- прозора та проста процедура набуття прав власності на земельну ділянку в межах індустріального парку.
- розвинута в Україні геоінформаційна система.

Щоб отримати фінансову підтримку, індустріальний парк повинен бути внесений до Реєстру індустріальних парків у Державному агентстві України з інвестицій та інновацій, пройшовши попередню процедуру перевірки на відповідність Закону у Міністерстві фінансів України та обласній державній адміністрації [2].

В Україні, як правило, ініціатором створення індустріального парку стають органи місцевої влади, які зацікавлені в стимулюванні інвестиційної активності на своїй території. Вони краще обізнані з її географічним, технологічним та інфраструктурним потенціалом, тому компетентніше можуть створити бізнес-план індустріального парку, ніж спеціалісти центральних органів влади.

Процедура створення та функціонування індустріальних парків відбувається згідно із Законом України «Про індустріальні парки».

Алгоритм створення індустріального парку приведено на рисунку 1 [3].

Ініціатор індустріального парку розробляє концепцію індустріального парку, в якій зазначаються мета, завдання створення та функціональне призначення індустріального парку, місце розташування та розмір земельної ділянки, строк, на який створюється індустріальний парк, бізнес-план розвитку індустріального парку, орієнтовні ресурси (фінансові, матеріальні, технічні, трудові, природні тощо), необхідні для створення та функціонування індустріального парку, очікувані джерела їх залучення, організаційну модель функціонування індустріального парку, очікувані результати функціонування індустріального парку та інші відомості на розсуд ініціатора [4].

Концепція індустріального парку затверджується ініціатором створення такого парку шляхом прийняття відповідного рішення.

Для облаштування території індустріального парку та подальшого його обслуговування на умовах конкурсу обирається управляюча компанія. Завданням конкурсу є визначення юридичної особи, яка якісно та у найкоротший термін здійснить розбудову індустріального парку та забезпечить його постійне функціонування.

Ініціатор створення індустріального парку надає земельну ділянку у межах індустріального парку відповідно до Закону на строк використання не менше 30 років.

Залежно від форми власності земельної ділянки керуюча компанія обирається ініціатором відповідно до представленої схеми на рисунку 2 [4].

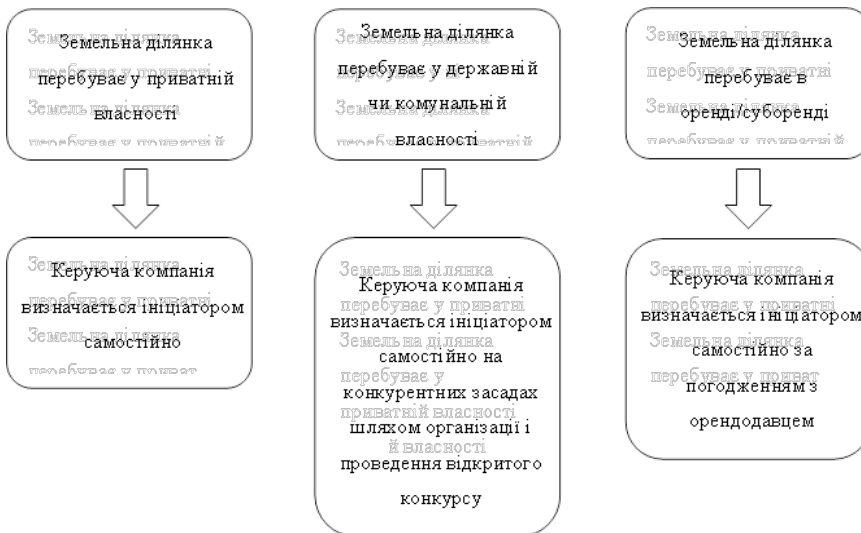

Рис. 2. Вибір керуючої компанії

Моделі управління індустріальними парками можна розділити на 3 основних:

1. Індустріальні парки утримуються інфраструктурною управляючою компанією, яка надає підприємствам не тільки площі для розміщення їх виробництв, а й інфраструктуру та низку послуг. Цей перелік послуг зазвичай називається управлінням індустріального парку. Інфраструктурна керуюча компанія може одночасно бути і власником індустріального парку.

2. Індустріальні парки, найчастіше середніх розмірів, не управляються спеціалізованою компанією, а фірми, які розмістили свої виробництва на єдиній території, самі надають всі необхідні послуги або залучають для цього компанії з боку.

3. Одна із компаній, яка розмістила своє виробництво (якірний інвестор), виконує також функції керуючої компанії [5].

Залучені керуючою компанією учасники індустріального парку укладають договори на суборенду земельної ділянки та на виконання послуг керуючою компанією. Перелік послуг та умови їх надання учасникам індустріального парку визначаються ними та керуючою компанією згідно з укладеними договорами [6].

У результаті господарської діяльності керуючої компанії та учасників індустріального парку можна виділити загальні тенденції очікуваного результату функціонування індустріальних парків:

- збільшення надходження грошових коштів до бюджетів усіх рівнів;
- створення нових робочих місць для мешканців регіону;
- підвищення рівня ділової активності бізнес-середовища регіону;
- підтримка розвитку малого та середнього бізнесу регіону;

- збільшення обсягу залучених у реальний сектор економіки регіону інвестицій;

- залучення новітніх технологій виробництва товарів та послуг;

- розвиток міжгалузєвої кооперації між учасниками індустріального парку та підприємствами регіону, а також представниками малого та середнього бізнесу [7].

Висновки. У процесі дослідження виявлено, що індустріальні парки не лише в розвинутих, але і в країнах, що розвиваються, стають невід'ємною частиною економічної системи. Вони є інструментом

стимулювання промислового виробництва, залучення інвестицій, збільшення зайнятості населення, вирівнювання економічного розвитку регіонів. Загалом, ідея індустріальних парків є досить перспективною та економічно вигідною як для підприємств, так і для держави.

Україна, яка відчуває гострий дефіцит інвестиційних ресурсів та має деформовану структуру промисловості, має активно розвивати систему індустріальних парків.

Доцільною видається реалізація політики створення індустріальних парків в Україні у три етапи:

1. Розробка чіткої зрозумілої концепції розвитку індустріальних парків. Вона має бути своєрідним проспектом з демонстрацією затрат та вигід держави та бізнесу, а також містити дієві механізми створення індустріальних парків, максимально наближеними до української практики.

2. Розробка дієвого механізму залучення інвесторів. Необхідно зобов'язати ініціаторів створення індустріальних парків разом з проектом створення подавати стратегію залучення компаній до парку.

3. Запровадження пакета фіскальних стимулів (з паралельним внесенням змін до Податкового кодексу України) для учасників муніципальних індустріальних парків. При цьому рівень державної допомоги має бути обернено пропорційним до відношення показника ВВП на душу населення в регіоні розміщення індустріального парку до середнього значення ВВП на душу населення в Україні. Іншими словами: чим бідніша територія, тим більший обсяг державної допомоги має бути наданий учасникам індустріального парку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України про індустріальні парки.
2. Механізм прийняття рішення про включення індустріального парку до Реєстру індустріальних (промислових) парків визначений Законом України «Про індустріальні парки» та Постановою Кабінету Міністрів України від «Про затвердження «Порядку прийняття рішення про включення індустріального (промислового) парку до реєстру індустріальних (промислових) парків» № 216 16.01.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/216-2013-%D0%BF>.
3. Про схвалення Концепції створення індустріальних (промислових) парків : розпорядження Кабінету Міністрів України № 447-р від 01.08.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/447-2006-%D1%80>.
4. Матеріали сайту державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrproject.gov.ua/project/industrialni-parki-ukraini>.
5. Індустріальні парки: запитання-відповіді [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.investukraine.com/uk/regions/industrial-parks/faq>.
6. Індустріальні парки – крок до покращення інвестиційного клімату [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrproject.gov.ua/node/25>.
7. Президент України підписав Закон України «Про індустріальні парки», який радикально підвищить привабливість України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrproject.gov.ua/news/prezident-ukraini-pidpisav-zakon-pro-industrialni-parki-yakii-radikalno-pidvishchit-investitsii>.